

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Slovenija v številkah

Včeraj smo objavili podatke o rezultatih ljudskega štetja, ki se je vršilo letos v vsej državi. Dravska banovina je prva banovina v državi, ki je objavila te podatke. Res je sicer, da ti podatki niso končnodeljavni, ker jih je smatrali le za predhodne, toda, kakor nam je pokazala praksa, se definitivni podatki dosti ne razlikujejo od predhodnih. Zato moremo smatrati, da so ti podatki za nas popolnoma uporabni, zlasti, ker se ne nameravamo z njimi izčrpano pečati.

Po teh podatkih šteje naša banovina okoli 1.121.000 prebivalcev. Po prejšnjem ljudskem štetju iz l. 1921 je imela Slovenija 1.036.000 prebivalcev, toda zaradi nastalih teritorialnih sprememb pri razdelitvi države na banovine leta 1929, je odšteti, če hočemo primerjati sedanje podatke s podatki prejšnjega ljudskega štetja, področje črnomeljkega glavarstva in dodati čabarski okraj. Tako pridemo do številk približno 1.040.000 prebivalcev za našo banovino l. 1921. Prirastek v temu zadnjih deset let se znaša torej približno 81.000, kar pomeni, da se je prebivalstvo v tem razdobju povečalo za 8 % ali približno 0,8 % letno.

Prirastek je razmeroma znaten in v primeri s predvojnimi številkami nekoliko večji. Kraj v zadnjem desetletju pred vojno je na vsem Kranjskem naraslo prebivalstvo za komaj 3,3 %. Na štajerskem so bile razmere boljše. Toda kljub temu moramo ugotoviti, da je bil naravni prirastek v zadnjem desetletju veliko večji, kakor pa bi bilo sklepati po primerjavi rezultata sedanjega štetja s prejšnjim. Povprečno moramo računati, da je znašal vsako leto presežek rojstev nad smrtnimi slučaji v naši banovini nad 10.000. Računati moramo, da je znašal naravni prirastek znatno več kakor 100.000. Na razpolago nimamo sicer zadnjih podatkov, toda po previdni cenitvi je znašal naravni prirastek najmanj 110.000, če ne še več. Če prištejemo teh 110.000 števil prebivalstva v letu 1921, pridemo do rezultata, da bi moralo ljudsko štetje izkazovati v Sloveniji približno 1.150.000 prebivalcev, faktično pa je znašalo samo 1.120.000 prebivalcev. Iz tega sledi, da smo imeli v zadnjem desetletju kljub temu, da je Amerika zaprla, znatno emigracijo.

Za kretanje prebivalstva na teritoriju naše države nimamo podatkov. Znano pa je dejstvo, da je v južnih krajih naše države vedno več Slovencev. Izseljevanje v inozemstvo je sedaj manjše kakor pred vojno. Spremenile pa so se tudi smeri. Pred vojno je šla skoro vsa naša emigracija v severnoameriške Združene države. Po vojni pa so le-le omejele dotok izseljevanja in naši ljudje so se začeli izseljevati v Kanado in južno Ameriko. Še znatnejša pa je bila emigracija v zapadnoevropske države, Francijo, Belgijo in Holandsko. Tudi iz Nemčije, v katero je šlo pred vojno mnogo naših rojakov, so se začeli naši ljudje izseljevati v Francijo in Holandsko. O izseljevanju v evropske države nimamo podatkov, pač pa je izseljenški komisariat v Zagrebu objavil statistiko, na podlagi katere se je iz dravske banovine v prekomorske kraje izselilo nad 16.000 oseb v l. 1921-1930. Ker nimamo detajlnih podatkov, moramo smatrati, da je razlika med takozvanim naravnim prirastkom in faktičnim prirastkom imela svoj razlog v izseljevanju. To pomeni, da se je v teku preteklega desetletja izselilo iz naše banovine najmanj 30.000 oseb, če ne še več, deloma v druge kraje države, deloma pa v inozemstvo. Končno moramo ugotoviti še dejstvo, da smo doživeli v povojnih letih, posebno pa v zadnjih časih velik dotok primorskega elementa iz Italije.

Pravkar objavljena statistika nam kaže tudi, da prevladujejo ženske. Na 1000 prebivalcev moškega spola pride 1074 žensk. Važno je, da je prišlo leta 1921 na podlagi podatkov ljudskega štetja na 1000 moških celo 1099 žensk. Iz tega sledi, da je v zadnjem desetletju moško prebivalstvo bolj naraslo kakor žensko. Nadalje moramo iz tega sklepati, da se ženske bolj izseljujejo kakor moški. Razlika med številom moških in številom žensk je znašala l. 1921 48.000, l. 1931 pa samo še 40.000.

Pregled po posameznih okrajih se ne da popolnoma izvršiti, ker so se od zadnjega ljudskega štetja sem izvršile večje spremembe mej posameznih okrajnih glavarstev. Vendar pa nam je mogoče za nekatere važne kraje primerjati podatke obeh ljudskih štetij.

Predvsem prirastek v mestih Ljubljani in Mariboru ni bil znaten, vendar pa večji kakor povprečno za celo banovino. Mesti Ptuj in Celje sta celo neznatno nazadovale. Izmed vseh okrajnih glavarstev izkazuje največji prirastek glavarstvi Kranj in Ljubljanska okolica. Dvig prebivalstva v okraju Kranj je pripisovati nastanitvi novih industrij. Glavarstvo Ljubljanske okolice pa je profitiralo od naraščanja predmestij Ljubljane. Znano dejstvo je, da so predmestja Ljubljane naraščala po številu prebivalstva v veliko hitrejšem tempu kakor mesto samo. V ostalem pa ni bilo okraja, kjer bi se ne bi prebivalstvo v večji ali manjši meri povečalo.

Končno izkazuje statistika padec neslovanskega prebivalstva. Tako je število Nemcev nazadovalo od 39.000 na ca. 27.000, število Madžarov pa od 15.000 na ca. 8000. Dvig števila Srbohrvatov od 11.000 na ca. 18.000 je pripisovati predvsem priključitvi čabarskega okraja, dočim se v splošnem število Srbohrvatov ni dosti spremenilo.

Osebnosti

Belgrad, 16. jun. AA. Postavljena je za višjega pristava Doma narodnega zdravja v Mariboru dr. Analijsa Šimenc, višji pristav šole za sestre-pomočnice v Zagrebu, na lastno prošnjo.

Rim, 16. jun. AA. Sveti oče je danes sprejel v avdijenco sarajevskega nadškofa Sariča.

Odstop avstrijske vlade

Vlado je urgel načrt carinske zveze z Nemčijo in polom Credit-Anstalta

Dunaj, 16. junija. tg. Ministrski svet je sklenil, sporočiti zveznemu predsedniku demisijsko vsega kabineta. Zvezni kancler dr. Ender je takoj po končanem ministrskem svetu odšel k zveznemu predsedniku in mu sporočil odstoj vlade. Miklas mu je poveril začasno nadaljnje vodstvo poslov.

Dunaj, 16. junija. tg. Odstopivša vlada dr. Enderja je trajala komaj pol leta. Imenovana je bila po volitvah meseca novembra, pri katerih se je dosegla samo slabotna meščanska večina in je sledila vladji diktature po polomu Heimwehra. Desno krilo krščanskih socialcev je zastopal še njihov minister Vaugoin, za katerim je stal bivši kancler dr. Seipel. Vendar je to desno krilo neprestano napadalo biseke vorarberškega delnega predsednika dr. Enderja, ki je veljal kot liberalni konservativec, posebno, odkar je stopil na plan s svojo carinsko unijo. S tem se je začelo tudi mučeništvo te vlade. Tri dni prej, preden je odpotoval dr. Schober na zasedanje Društva narodov v Ženevo, je prišel polom Credit-Anstalta z vsemi posledicami, ki so sedaj končno povzročile padec vlade. Dr. Ender je v parlamentu dosegel dve podporni akciji prizadetih velebank, od katerih je odvisna

eksistenca dveh tretjin avstrijske industrije, in sicer tudi s podporo socialistnih demokratov, ki so bili v tej krizi popolnoma zvesti. Preteklo noč je ministrski svet proti glasu zastopnika Landbunda, notranjega ministra Winklerja odobril dogovor z inozemskim bančnim konzorcijem, s katerim se zagotavlja državno jamstvo za 80 milijonov dolarjev inozemskih dolgov Credit-Anstalta. Poleg tega so nazadnje Francozi spremenili svojo taktiko in niso zahtevali političnih obvez, ki bi pomenile toliko, kot odreti se carinski uniji, očitno zato, ker Angleži, ki so bili prisotni pri pogajanjih, za to niso pokazali nobenega interesa. Vsekakor se je posrečilo trdovratnemu dr. Enderju še v zadnjem trenutku, da se je rok, ki se je dočel Credit-Anstaltu za ohranitev starih inozemskih posojil, podaljšal od šest mesecev na najmanj dve leti. Ob času demisijske kabineta v poznih popoldanskih urah je položaj še popolnoma nejasen.

„Credit-Anstalt“

Dunaj, 16. junija. tg. Končno je prišlo do dogovora s konzorcijem veleupnikov Credit-Anstalta. Gre za okoli 120 inozemskih upnikov in za kredit

okoli 80 milijonov dolarjev. Vlada se je obvezala, prevzeti jamstvo države za te obveznosti. Doba čakanja se je omejila na dve leti, vendar pa so zastopniki konzorcija ugodili želji finančnega ministra glede daljšega roka v toliko, da so se angleške in ameriške velebanke obvezale, da bodo v slučaju potrebe po dveh letih pomagale s tem, da bodo obveznosti spremenile v dolgoročne kredite. S tem je v zvezi, da se bo sedaj v kratkem likvidiralo 150 milijonov zakladnih meničnih kreditov za prvo podporno akcijo. Jamstvo države bi znašalo skupno okoli 650 milijonov šilingov. Sedaj že prevladuje splošno mnenje, da se mora pavza porabiti za to, da se Credit-Anstalt polagoma in previdno likvidira, posebno ker se je enemu delu njegovih dobrih dolžnikov posrečilo, da so prišli drugod pod streho, in posebno, ker omejena sredstva zavoda, posebno odkar je avstrijska država z njim v tako ozki zvezi, ne more služiti za financiranje inozemskih konzorcijev. Kljub temu pa stoji ta dogovor še pred velikim vprašanjem. Nikakor namreč ni gotovo, ali se bo nova vlada smatrala vezano na ta dogovor in ali ne bo, oprta na večjo večino, poskušala zboljšati dogovor z upniki.

Španski kardinal-primas izgnan

Madrid, 16. jun. AA. Aretacija toledskega nadškofa in španskega primasa Segure je napravila v tukajšnjih krogih silen vtis. Kardinal, ki je odpotoval pred tednom v Rim, da poroča papežu o zadnjih dogodkih v Španiji, se je vrnil v domovino, da poseti Toledo. Vlada je odredila, da se nadškof aretirajo. Pozno ponoči je orožništvo 34 milj od Madrida ustavilo nadškofov avto in odvedlo nadškofa na prekleto. Nadškof ni hotel govoriti s prefektom in je dejal, da potuje v svojo palačo. Prefekt je nato telefonično notranjemu ministru Mauri, ki je rekel, da vlada ne dovoli kardinalu bivanje v Španiji in da mora takoj zapustiti deželo. Kardinal je ostal ponoči v samostanu in odpotoval včeraj popoldne v Hendaye na špansko-francoski meji.

Po izgonu nuncija iz Litve

Surovo ravnanje vlade ožigosane od kulturnega sveta

Kaunas, 16. junija. ne. Mednarodno katoliško javno mnenje je glede spora, ki je nastal med Litvo in med Vatikanom, naglašalo, da je litvanska vlada poslopala proti vsem pravilom mednarodnega takta in naravnost surovo, ko je izgnala papeževga nuncija. Pisanje katoliškega časopisa je zelo vznemirilo vlado, ki je postala nervozna radi glasu nekulturnosti, ki je odjeknil na njen naslov po vsem svetu. Šele sedaj se je zganila in v oficioznem glasilu objavila svoj zagovor. »Lituvos Aidas« namreč poroča uradno, »da ni res, da bi bila litvanska vlada nekorektno postopala, da je že večkrat zaporedoma sporočila sv. Stolicu, da je nuncij Bartolomej postal persona ingrata (neprijateljska oseba), a da je Vatikan vedno zahteval, naj vlada svojo obtežbo motivira. Nuncij sam, da se ni oziral na želje vlade in se je obnašal taklo, kot se diplomatski zastopnik ne sme obnašati. Nameraval se je celo udeleževati nekaterih kongresov.«

Na ta res čuden članek, surov, kakor je bilo obnašanje vlade same napram zastopniku svetovne, »ki itak nima nikake armade, da bi se branila« (besede predsednika Smetone — op. dop.), je treba, odgovoriti, da do sedaj ni bil običaj, da bi se diplomatske zastopnike suverenih držav odstranjevalo, kakor se niti ne sme odstranjevali sluge. Po mednarodnih pravih opolnomočeni zastopnik tuje države ne ni »neprijateljska oseba«, če se njegov obraz kakemu ministru ne dopade, posebno ne, če je ta minister zunanji minister litvanske republike, ki živi v dječjem zakonu in je zato vsako družabno izražanje z njim izključeno. Vlada bi morala svoje postopanje motivirati, kar pa ni storila, zato je nuncij smatral, da sme ostati in se kot tak katoliškega kongresa tudi udeležiti. Litvanski katoliki, ki hrabro bijejo boj za svobodo, se čutijo zelo opogumljene sled simpatij in izrazov solidarnosti, ki jih izkazuje svetovni katolicizem njihovi sveti stvari.

Albert Thomas o vlogi krščanstva

Ravnatelj MUD ponovno priznava socialno apostolstvo krščanstva

Ženeva, 16. jun. fr. Mednarodna krščanska strokovna zveza je poklonila ravnatelju Mednarodnega urada za delo Albertu Thomasu krasno sliko, ki jo je izdelal največji sodobni katoliški slikar Maurice Denis. Slika predstavlja v alegoriji socialno delo, ki ga vrši med delavstvom krščanstvo. Sliki je izročil Thomasu generalni tajnik strokovne zveze Serrarens. Ob tej priliki se je v svojem zahvalnem govoru Albert Thomas, ki je po prepričanju marksističen socialist, zelo lepo izrazil o socialnem apostolstvu, ki ga vrši krščanstvo. Zahvalil se je krščanski internacionali za neprestano lojalno

in polno sodelovanje, ki nikdar ni prenehalo in katerega nobena intriga ni mogla preprečiti. Sodobno krščanstvo nadaljuje slavne tradicije na socialnem polju. Svoje dni je krščanstvo odpravilo suženjstvo, zatem je pogumno sodelovalo pri osvoboditvi delavskega stanu in danes deluje blagodejno med delavstvom za njegove pravice in svobode in v duhu krščanske ljubezni in pravice. Izpovedal je, da ima vtis, da je vpliv krščanstva na socialnem polju v zadnjem stoletju vedno naraščal. Njegova želja je, da naj ta razvoj ne preneha, ampak da bi delovanje krščanstva zelo velike uspehe.

Juriš na Brianda

Pariz, 16. jun. tg. Ob 16.30 se je začel v poslanski zbornici napovedani napad na Brianda. Kot voditelj napadalcev je izjavil Franklin-Bouillon, da navidezna soglasnost kabineta pred poslansko zbornico ni resnična. V resnici že davno znaten del Lavalovega kabineta ne odobrava več Briandove politike. Prišlo je tako daleč, da so v Versailles trije kabinetski tovariši Brianda, to je kmetijski minister Tardieu, finančni minister Flandin in vojni minister Maginot, pozvali svoje prijatelje, naj glasujejo proti Briandu. Radi tega je nastal velik hrup, ki je trajal več minut, preden je mogel po tem odkritju, ki je najbrž resnično, Franklin-Bouillon govoriti dalje. Nadaljeval je, da uganja Briand mistično, ne pa realno politiko. On noče videti resnice, temveč obrača dejstva, kakor se mu poljubi. Briand je izjavil, da v Vratislavi ni bilo prav za prav nobenih vojnih provokacij. Kot protidokaz je prečital Franklin-Bouillon nekatera mesta iz govora voditelja Stahlhelma Seldteja. Dalje je Briand trdil, da je takoj po vratislavski manifestaciji dal intervenirati

na Wilhelmstrasse v Berlinu in da je nemška vlada obzalovala te manifestacije. Da to Briandovo trditev izpodbije, je Franklin-Bouillon prečital članek iz »Vossische Zeitung«, v katerem se izrecno ugotavlja, da ni bilo v Berlinu nobene oficijelne francoske demarše, temveč da se je francoski poslanik samo razgovarjal v nemškem zunanjem ministrstvu, pri čemer je nemška vlada odklonila odgovornost za vratislavske manifestacije, češ da gre za privatno prireditel. Prihodnji govornik je bil radikalni poslanec Emil Borel, ki je izjavil, da mora dvomnost v politiki prenehati.

Ganljiva služba božja

Sanghaj, 10. jun. AA. Podmornico »Poseidon« bodo pustili na mestu nesreče, ker je zaradi globoke blata ni mogoče dvigniti. Na ladjah, ki so sodelovale pri reševalni akciji, je bila ganljiva poslovna služba božja. Po poslovitvi od ponesrečenih žrtev so se ladje vrnile v pristanišče Cefu.

Katastrofalna neurja na Hrvaškem

Zagreb, 16. jun. z. Včeraj popoldne je vladala v Hrvaškem Zagorju, v okolici Zaboka in Zlatarja velika nevihta. Vsi poljski nasadi med Krapino in Zlatarjem so popolnoma uničeni. Stebla so s koreninami izravana iz zemlje. Z večine hiš je vihar odnesel opeko tako, da je med ljudstvom nastala panika. Med viharjem je padala tudi toča, ki je dosegla težino 15 dk. Nevihta je vladala tudi po vsej Slavoniji in je neurje napravilo tudi tamkaj ogromno škodo.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo prekinjena

Dunaj, 16. jun. z. Trgovinska pogajanja, ki so se vodila med Jugoslavijo in Avstrijo in so bila informativnega značaja, so prekinjena. Jugoslovanska delegacija se je vrnila v Beograd, da obvesti vlado o avstrijskih predlogih in zahtevah. Dogovor z Madjarsko je gotov in pariran. V veljavno stopi 1. julija. S Češkoslovaško se pogajanja normalno razvijajo, z Romunijo pa bo najbrže prišlo do enoletnega provizorija. Istotako tudi s Poljsko. Brez dvoma je neugodno deloval na vsa ta pogajanja včerajšnji sklep avstrijske vlade, po katerem bo predložila nov zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da lahko uvoz posameznih vrst blaga prepove, oziroma ga veže na odobritev vseh onih držav, s katerimi nima sklenjenih trgovinskih pogodb.

Prihod poljskih časnika

Split, 16. jun. AA. Poljski novinarji, ki potujejo po naši državi, so prispeli snoči s parnikom Dubrovačke plovidbe »Dubrovnikom« semkaj. Na vožnji jim je kapitan ladje izkazal posebno pozornost s tem, da je dal na prvem jamporu razobesiti poljsko zastavo. Občinstvo v Splitu je poljsko zastavo pozdravilo z velikim navdušenjem, poltniki pa so se ganjeni zahvalili kapitanu za toliko pozornost. V Splitu so si gostje ogledali park na Marjanu, zvečer pa jim je predsednik občine Rašić v imenu splitske mestne občine priredil banket, na katerem so bili razen zastopnikov banske uprave in mestne občine tudi predstavniki vseh oblasti, množični novinarji in drugi oddelčki. Banket je potekel v prijetnem in prijateljskem razpoloženju in med toplimi zdravicami z obeh strani.

Romunija se ne da zapeljati

Bukarešta, 16. junija. AA. Rador poroča: »Neamul Romanul«, poluradno glasilo romunske vlade, prinaša tole pomembno vest: Smatramo za popolnoma odveč ponoviti, da Romunija pod nikakršnimi pogoji ni krenila s poti zunanje politike, po kateri je šla dozdaj in s pomočjo katere je Romunija uresničila svoje narodne težnje. Orientacija romunske politike, ki jo hočejo perfidno označiti za nestalno, temelji na ideji pravice, zaradi katere je Romunija šla tudi v svetovno vojno, in na tistem stanju v Evropi, ki so ga zgradile mirovne pogodbe. Dokler obstoji solidarnost zaveznikov in dokler živi ideja revanše v nekaterih državah, Romunija sploh nima izbire med namišljenimi raznimi politikami.

Prepoved knjige

Belgrad, 16. jun. AA. S sklepom notranjega ministra št. 1. 17492 z dne 10. junija t. l. je prepovedano uvažanje in širjenje v naši državi časopisa »Magazin für alles«, ki izhaja v Berlinu, ker piše v komunističnem duhu.

Belgrad, 16. jun. AA. S sklepom ministra notranjih zadev I. 17807 z dne 12. junija t. l. je prepovedano uvažanje in širjenje po naši državi brošure »Durch Lug und Trug, durch Gewalt und Morde«, ki jo je v nemščini izdal na Dunaju Gustav Perček.

Velika razprodaja umetnin

München, 16. jun. AA. Dražba umetniške zbirke Nemes je privlačen iz vse Evrope in Amerike veliko kupcev. Prvi dan so prodali za približno dva milijona mark umetnin. Rembrandtova slika »Fabius Maximus« je bila prodana za 335 tisoč mark, dočim so dobili za Grecov »Angelski koncert« 275 tisoč mark. To sliko je kupila atenska galerija slik. Na dražbi so bile slike Lippija, Titiana, Tintoretta, Fra Angelica in Bellinija.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3-4 3 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službodobne

Mizarski vajenec
priden, pošten, se takoj sprejme z vso oskrbo v hiši. Franc Resnik, mizar, Brežice.

Vajenka

ki je dovršila meščansko šolo, se sprejme takoj v trgovini s steklom in porcelanom. Pismene ponudbe pod: »Vajenka« 6834 na upravo »Slovenca«.

Pridno dekle

pošteno, katero zna kuhati in sobe pospravljati, se sprejme. Ponudbe pod »Poštena kuharica« upravi »Slovenca« Maribor.

Natakarica

pridna in poštena, znati mora dobro računati in šivati, se sprejme. Ponudbe pod »Natakarica z dežele ima prednost« na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Delavko

takoj sprejme Mirko Mlakar, Ljubljana, Slomškova ulica 11.

Manufaktura

dobrega, z lepim vedenjem, zmogljivega slovenskega in nemškega jezika, sprejme večja manufakturna in modra trgovina. Oferte na poštini predal 66 — Celje.

Prodajalko

z lepim vedenjem, zmogljivega slovenskega in nemškega jezika, sprejme večja manufakturna in modra trgovina. Oferte na poštini predal 66, Celje.

Kamnosekega vajenca

sprejem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Jože Lukšič, kamnosek, Kandija-Novno mesto.

Učenko

za damsko krojaštvo takoj sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Učenka« št. 6891.

Polirja

specijalista za gradbo novih cest se takoj sprejme. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« št. 6925.

Zenitbe**Mlad trgovec**

želi znanja v svrhu ženitbe z gospodično, staro 20—26 let, z neomaževevan preteklostjo — vajeno v gospodinjstvu in z večjim kapitalom. Resne ponudbe, ako mogoče s sliko, ki se vrne, pošlji na oglasni oddenek »Slovenca« pod »Zvesta« št. 6923.

Denar**Družabnika**

sprejme vpeljano podjetje s kapitalom 30—40.000 Din. Ponudbe pošlji na upravo »Slovenca« pod »Dobičkanosno« št. 6904.

Družabnika

z nekaj kapitala ozir. nepremičnin, ki bi tudi sam sodeloval v trgovini z mešanim blagom, takoj sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 6914.

Pouk**Čamernikova šolska šola**

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Stanovanja**Stanovanje**

ene lepe sobe z elektriko in pritliklin, uporabno za kuhinjo, se odda eni ali dvema osebam. Sinkovec, Vič št. 148, Cesta na Brdo — na levo.

Soba za letoviščarje

kompletno opremljena, 2 postelji, se odda v Skofiji Loki na Gorenjskem. — Vprašanja na: Hafner Janjo, Skofja Loka, Sv. Jakobova trg 11.

Vnajem**Odda se restavracija**

stara, renomirana, z velikim senčnatim vrtom v zelo prometni ulici v Ljubljani. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6839.

Lokal

se odda na prometni točki v Ljubljani z inventarjem ali brez. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6912.

Poxestva**Stavbiščica**

za približno 100 hiš, pri Dunajski cesti, naprodaj. Proda se skupaj ali na drobno. — Naslov pove uprava pod št. 6750.

Kupimo**Srebrne krone**

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo, da nam je umrla naša predobra, iskreno ljubljena soproga, mati, stara mati in tašča, gospa

Katarina Slejko

roj. Jeglič

po dolgi mučni bolezni, previdena s svetotajstvi, v 70. letu starosti.

Truplo blagopokojne spremimo na zadnji poti 17. junija ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Prešernova ulica št. 88, na pokopališče na Žalah.

V Kamniku, dne 16. junija 1931.

Andrej, soprogi;

Tončka por. Petek in Rezika por. Mejač, hčerki;
Ivan Petek in Avgust Mejač, zeta — in ostalo sorodstvo.

VLAHOV

OKREPLJUJUČI ŽELUDAČNI ELIXIR

ki krepi in zdravi želodec, je edino R. Vlahov odlikovan na vseh svetovnih izložbah. Ime Vlahov z našim elixirjem je zaščiteno po vseh državah sveta. Čuvajte se ponarejanj! Govornica ustanovljena leta 1861.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon) lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Glasba**Pianino**

skoraj nov, črn, krasen glas, ceno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6743.

Razno**Pljučal**

Pljučne bolezni zdravi dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenanstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina. — Udobnost, prvovrednost! Prospekt!

Prodamo**Več šivalnih strojev**

»Singer« prodam za 600 Din. — Kolodvorska ulica št. 27, dvorišče.

Ugodna prilika

za nakup moške obleke. Komur ni za modo in široke hlače lahko dobi res dobro obleko za mal denar, ker sem se odločil oddati take obleke za polovično ceno. A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Puhasto perje

čisto črno po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošljam po poštne povzetke. L. BROZOVIC — Zagreb, Illica 82. Kemična čistilnica perla.

Ugodna prilika

Ford dobavni voz, v dobrem stanju, 8900 Din. Fiat 503, osebni, 18.000 Din, ter več drugih osebnih, tovornih avtomobov in motociklov. Odda po najnižjih cenah O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Obvestilo

pozornim damam in trgovcem! Vezena barva, moderna, se prodaja mnogo pod tovarniško ceno, samo danes, jutri in v petek v Kapiteljski ulici 3, dvorišče, levo.

Prodamo**po zelo ugodni ceni****2 TANKA**

za bencin ali petrolej po 1000 litrov. Naslov se izve pri upravi »Slovenca« št. 6710.

Večjo žganjekuho

z vso pripravo prodam. Ponudbe pod »Sigurna eksistenca« na upravo.

Mlin za mletje kave

moderen, na električni pogon, komplet, z motorjem na stikalo (elektr. Doppelmühle), zelo praktičen in dekorativen za detajlno trgovino, v brezhibnem stanju, vsled nabave večjega, ugodno naprodaj. Naslov v upravi lista pod št. 6796.

Koso**za 18 dinarjev**

dobiš samo v trgovini z železnino FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Motorno kolo

znamke »Ardie«, 500 cm³, dobro ohranjeno, napredno. Kunej, Mestni dom, Krekov trg 2, Ljubljana.

Oranžado

in druge sokove nudi stalnim strankam z 10% popustom vsako množino Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

Motorno kolo

s prikolico, svetov. znamke, izredno dobro ohranjeno, prodaja radi nabave avtomobila Josip Rudman, trgovina Krška vas, Brežice.

Spalnico

lepo, novo, moderno, rožnat jesen, jedilnico orehkorenina, in kuhinjsko opremo, takoj naprodaj. Jože Žagar, Dravlje 73.

Obrt**Kopalne čevlje**

od 20 Din naprej, dobite pri »Luna«, Maribor — Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Zavarov. proti toči

prevzame in izvrši najkulantnejše zavarov. glavni zastopnik Franjo Zebot, Maribor, Loška ulica 10. Za prijavo zadostuje dopisnica. Prevzame tudi vsa druga zavarovanja, osobito proti požaru in vplomu.

Pšenično moko

najbolj čist mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mlevskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA, Razljevna cesta 24.

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Čitajte in širite »Slovenca«!

YUGOSLOVANSKE TISKARNE

LIUBLJANA

JEZDATNO REDUCIRALA CENE KLISEJEV

Modroce

vrhne iz la afrika močno blago Din 240 — otomani Din 550 — mreže - posteljne odeje - žimo - cvilih najcenejše kupite pri

Rudolf Sever Ljubljana, Marijin trg 2

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32.

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna Dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6

Elektropodjetje

A. ARHAR

Celovška cesta 80 Sp. Šiška

prevzema vsa električna dela in instalacije pod ugodnimi pogoji. Jamči se za solidno delo in nizke cene.

Stoj in čitaj!

Iz ostrčilnosti — torej popolnoma zastoj — Vam dam, v kolikor Vas zanima, podrobne informacije glede naslednjih stvari: Kje morete dobiti stalno domačo službo za pismena dela, kje se morete zastopati naučiti dobričkanosne domače obrti, ali če se želite baviti s prodajo nekega zelo dobro idečega predmeta proti primerenemu mesečnemu pavšalu, ozir. ako event. želite prevzeti v okrajih zastopstvo neke velike ugledne tvrdke. Pišite mi in priložite znamko za odgovor. Oskar Lustig, ravnatelj, Osijek, Krežmina ul.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje za na dan 22. junija 1931 ob 11 dopoldne nabavo

5000 kg ovsa

Pogoji se dobe pri podpisani. Iz pisarne Direkcije državnega rudnika Velenje.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi našega dobrega soproga in zlatega ateka, gospoda

Franca Pograjca

smo bili deležni tolikih izrazov ljubezni, sočutja in tolažbe, da bo vso to iskrenost mogel poplačati le dobri Bog.

Prisrčni Bog povrni vsem, ki ste nepozabnemu rajnemu bili v življenju ljubeznivi prijatelji, mu v težki bolezni s samaritansko ljubavjo stregli, mu duhovno tolažbo delili, zanj molili, mrtvega v molitvah nebesom izročali, njegovo krsto z venci in cvetjem obsuli, ga na poslednji poti prijateljski spremljali, našo tugo pa v pismih in z besedo lajšali.

Iskreno se še posebej zahvaljujemo mil. opatu celjskemu Petru Juraku za vodstvo pogreba in tolažilne besede ob grobu, dalje preč. mestni duhovščini, gg. lazaristom, oo. kapucinom, gg. salezijancem in vsej številni ostali duhovščini. Nikdar ne bomo pozabili skrbni in ljubezni, s katero je g. zdravnik dr. Horčevar posvečal zdravju rajnega svoje velike strokovne sposobnosti ter zanj in za nas žrtvoval več kot je bila njegova le zdravniška dolžnost. Zahvala pa tudi primariju g. dr. Jenku in čč. sestram usmiljenkam v ljubljanski bolnišnici. — V posebno tolažbo nam je bila ob pogrebu prisotnost vodstva Vzajemne zavarovalnice in Ljubljani in pokojnikovih številnih stanovskih tovarišev, uradnikov, uradnic in zlasti tudi poverjenikov Vzajemne. — Iskrena hvala dalje obč. odboru Celja-okolice, zlasti še gosp. županu Mihelčiču za tople poslovilne besede. — V nič manjši meri pa nismo hvaležni čč. šolskim sestram, ljudski posojilnici v Celju, pevskemu zboru in članstvu K.P.D. v Celju, Vincencijski konferenci ter vsem ostalim korporacijam in posameznikom, ki so rajnega na zadnji poti počastili. — Bog plačaj vsem!

Celje, dne 16. junija 1931.

RODBINA POGRAJCA.

Strašna neurja po vsem Slovenskem

Vihar, toča, zbesnele vode

Silen nalive in povodenj v Mežiški dolini

Guštanj, 15. junija.

Celo dopoldne je vladala nad našo dolino duša soparica, ki ni obetala nič dobrega. Takoj popoldne pa se je skoro čisto stemnilo in med gromom in bliskom se je vtil nad Guštanjem gost dež, ki je mahoma spremenil vsa pota in ceste v potoke. Med dežjem je padala tudi redka toča. Okoli dveh popoldne pa je priklinal na ceste ves Guštanj silovit hrušč in trušč: potok Suha, ki je drugače prav neznan, se je valil v nadmeterski višini iz Kotelj, se razlival na široko, nosil s seboj les in tramoje, dvigal mostove, zalival bližnje hiše. Posebno veliko škode imajo posestniki: Laznik in Stefič, ki jima je odneslo hleve in zalilo hiše, tako da je v njih vse plavalo, in pek Zavodnik, ki je ravno pred dnevi dobil večjo zalogo moke, pa mu je voda zalila vso pekarno in seveda tudi zalogo moke.

Voda nasičena z elektriko!

Ker so bile nižje ležeče stavbe v nevarnosti, da jih zalije vedno naraščajoča voda, so moške in fantje skušali pospeševati odtok vode s čiščenjem struge in ceste. Naenkrat jih je začelo v vodi na vso moč tresti; voda je izpodjedala telegrafске droge, žice so se trgale, vsa voda je bila naenkrat električna. Z vso naglico so planili vsi iz vode, ki je z vso silo nadaljevala svoje razdiralno delo. Izpodjedla je precejšnji del ceste pri kovaču Pipanu, tako da je promet na tem delu ceste nemogoč in se vrši po stranski cesti mimo Mihelca. A tudi hiša kovača Pipana je v nevarnosti, ker voda vkljub protikuropom razdira cesto še vedno dalje. Domači gasilci pridno črpajo vodo iz stanovanj s svojo motoriko, a tudi domače delavstvo zelo požrtvovalno sodeluje in pomaga pri reševalnih delih. Voda je sicer že znatno padla, a dežuje še v presledkih kar naprej, tako da je nevarno, da izstopi tudi Meža. Škoda se za enkrat ne da preценiti.

Razdejanje v Mozirju

Mozirje, 16. junija.

Včeraj ob četrtna 4 popoldne so se pričeli naenkrat zbirati nad Mozirsko planino črni oblaki. Nastala je popolna tema in pričelo je liti kakor iz škafa. Najhujše je bilo nad Polzelo in Sv. Radigundo. Vmes je pričela padati gosta debela toča, ki je uničila na polju vse nasade. Vsled velikanskega naliva je potok Trnjava, ki teče skozi Mozirje, tako narasel, da kaj takega niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Voda je naraščala z velikansko hitrostjo, tako da je pričela končno teči čez most in škarpe. Najhujše je prizadel gostilničar Dobenšek, ki mu je voda zalila vse spodnje prostore 1. in pol metra visoko. Vse vino v kleti je izteklo.

V zadnjem hipu so rešili njegovo ženo, ki se je nahajala v kuhinji. Ko so jo končno rešili skozi okno, ji je voda segala že do vratu.

Trgovcu Maroltu je odnesla in pokvarila veliko blaga. Precej so prizadeli tudi Pevčeva, Tiburčeva in druge hiše. Vse kleti so polne vode. Prolet je bil zopet vzpostavljen danes dopoldne, ko so vsaj za silo popravili most.

Med nalivom je padel v potok neki vajenec, ki ga je pa voda vrgla nižje doli zopet na breg. Danes so pričeli gasilci črpati vodo iz kleti. Zalosten je pogled na zgornji del trga, kjer leži vso polno blata.

Neurje v kamniškem okraju

Kamnik, 16. junija.

Sinoči je divjala nad Kamnikom in okolico silna nevihta: treskalo, grmelno in deževalo je vse križem. Vmes pa je pihal močan veter, z zahoda. Ljudje so se hiteli zapirati v hiše — kar se je razneslo po mestu, da v Stranjah goril Strela je udarila v gospodarsko poslopje Franca Prekleta v vasi Praprotno — Sv. Primož št. 2, ki leži ob poti k Sv. Primožu v višini 700 m. Zato je bil ogenj videti daleč po okolici. Zgorlel je hlev, skedenj in shramba za orodje. Na pomoč so odšli gasilci iz Stranj. Škoda je precejšnja, lastnik je zavarovan za malo vsoto.

Strašen orkan na Gorenjskem

V Ribnem odnašal strehe, podiral cele gozdove - Milijonska škoda na Jelovici

Opustosen del gozda

Ribno pri Bledu, 16. junija.

Včeraj popoldne je Ribno z okolico doživelo hudo uro, da je takšne ne pomnijo niti najstarejši ljudje v fari. Celo dopoldne in vse do ene popoldan so ljudje doživljali neznošno vročino.

Okrog ene popoldne pa so se hipoma pojavili črni oblaki, nebe je postalo namah temno, grozeče; začelo je grmeti, se bliskati, nad polji pa je mahoma zadivjal strašen vihar...

Vse je prišlo tako hitro, tako nenadano in nenadoma, da so ljudje postali vsi zmedeni. Pri fari v Ribnem je jelo biti plat zvona, v Jelovci je en sam blisk objel goro, po vasi je nastal vrišč, jokanje in letanje, iz neba do zemlje pa je stal

Po vročem in soparnem dnevu je v ponedeljek 15. t. m. popoldne okrog 3 pridrvel s severovzhoda vihar, kakršnega ljudje davno ne pomnijo. Lomil je veje ter vzdignil tak prah, da se niti pet korakov daleč ni videlo. Med viharjem so padale debele deževne kaplje in toča, ki ni bila še tako debela. Sem in tja je votlo zagrmelo. Vihar se je kmalu polegel in zdelo se je, da se je nevihta ublažila. Kar se vsuje nenadoma toča, debela kakor oreh, mestoma tudi kakor kurje jajce. Ves letošnji kmetov trud je bil v teku 20 minut zbit v tla in uničen. Posebno žito, ki je letos kazalo zelo dobro, polomljeno in uničeno. Pa tudi krompir, fižol in drugi poljski pridelki so silno trpeli. Z drevoja je klesila sadje in mladike, pobila mnogo opeke in šip na oknih. Škoda je velikanska. Posebno prizadete so sledeče vasi: Studa, Ihan in Dragomelj.

Ihan, 15. junija.

Po hudi večnednevni vročini, ki je danes dossegla višek, se je popoldne ob 4 nebo nekoliko stemnilo. Menili smo, da ne bo hudega, ampak le nekaj kapelj dežja. Kar se usuje toča in je naltavala skoraj tričetrt ure. Padala je debela ko lešniki in orehi in tolkla s tako močjo, da stari ljudje ne pomnijo kaj takega. Drevesa so okleščena, pod njimi pa leži poleg vej in listja ono malo sadja, kar ga je bilo letos na drevju. Zalosten je pogled na polja. Ječmen, ki je bil skoraj goden za žetev, mora pod kos. Ostalo žito je poleglo in steptano v tla. Fižol, krompir, koruza, vse je zbito. Vsa vrtna zelenjad je uničena. Na nekaterih mestih je ležala toča na debelo še dobro uro potem. Položaj naših kmetov je obupen. Treba je nujne pomoči, takojšnja podpora, da bo našim malim posestnikom, in ti so v večini, vsaj nekoliko pomagano.

Dol pod Ljubljano, 15.

Po nenavadno soparnem dnevu se je nebo okoli dveh popoldne popolnoma pooblačilo. Začela je padati debela, kot golobja jajca, čisto suha toča, ki je v pol ure uničila vse predelke, ki so posebno letos tako lepo kazali.

Zalosten je pogled na polju. Posebno od ječmena, ki je že bil skoraj pred zoritvijo, stojijo še sami kolenci. Pri nas v Dolu ne pomnimo take toče, čeprav bomo kmalu Abrahama videli.

Huda ura okrog Žužemberka

Žužemberk, 15. junija.

Silna vročina, ki je vladala nad našo lepo dolino zadnje dni v toliki meri, da je vse, kar je le moglo, iskalo hladilne pomoči v zelenem valovju Krke in po hladnih sencah drevja, da je danes sredi popoldneva končala malone katastrofalno. Zamolklo bobnenje izza sv. Petra je obljubljalo toliko že težko pričakovani blagodejni dežek. A le kratek je bil up, ker vihra črnih oblakov ni označevala več blagodatni polju, ampak — vse najhujše. Sv. Petar je že zavila črna kopica oblakov, plat zvona je klical v vseh svojih tonih na molitev: Reši nas, Gospod, vsega hudega. Silni sever se je zagnal v jug in iz težkih sprva deževnih kapljic se je izrodila toča, ki je nekaj časa med dežjem in nato pa sama velika kakor debel grah počela padati ter zavzela ves tukajšnji okraj.

Po kakih desetih minutah je zmagal jug in droban dežek je še padal na žejno zemljo. Škoda je po nekaterih krajih zelo občutna. Ko se je že umirila borba vetrov in prenehal padati hudi dež, je še oznanjal zvon hvalo Gospodu za uslišane molitve.

Toča uničila vse pridelke

Šmarje pri Jelšah, 16. junija.

V ponedeljek 15. t. m. je okrog 4 popoldne začela padati strahovita toča. Na sodišču v Šmarju je pobila okrog 90 velikih in malih šip, na šoli okrog 185 in tudi skoraj vse privatne hiše so prizadete na tak način. Na poljih je pa vse pobilo. Slišno se je zgodilo v Ponikvi, kjer je toča tako pobila, da niti kositi ne bodo mogli. Tam je padlo toliko toče, da je še danes ponekod ležala.

Neprimerno znižene cene!

štedi Vaše

fino perilo

Tako je pustil vihar

Najhujše so prizadeti štirje posestniki v Ribnem, Sodja Franc (Posar), Ferjan Janez (Znidar), Valant Jože (Božič) ter Zupančič Ivana (Andrejka), katerih hiše stoje bolj v bregu na robu vasi. Orkan je pustil kakor plaz. Prav pozna se, kam mu je šla smer.

Sodja Franc ceni svojo škodo na 25.000 Din. Na hlevski strehi mu je vsa opeka uničena, čez 3500 kosov. Po dvorišču in na debelo nastlano s kosci opeke. Tudi kozolec je vihar gladko podrl, dalje je izruval v vrtu 18 drevesc ter jih popolnoma uničil. Zalosten pogled: sama lepa, rodovitna drevesa, močno raščena, najboljše vrste, veliko obetajoča, leže vse križem izruvana, podrti ali odlomljena po tleh.

Sodjeva žena se je v času nevihte nahajala na dvorišču in je hotela zbežati v hišo. Pri begu jo je vihar podrl na tla, nakar je žena hotela po vseh štirih doseči hišni prag. V tem ji je s strehe na glavo padla opeka, ji vrh čela na temenu prebila kožo, žile in kost, da je bila hipoma vsa v krvi. Slučajno je tisti čas prišel z Bleda radovljiški zdravnik dr. Slivnik, ki je takoj pohitel k ženi ter ji ustavil kri in jo obvezal. Izjavil pa je, da je rana močno nevarna ter bo treba ženo, ki leži sedaj v postelji, v slučajno malega poslabšanja takoj odpeljati v Ljubljano v bolnišnico.

Pri Ferjanu je vihar odtrgal z vrh temena na strehi vso pločevino, čeprav je bila močno pritnjena. Tudi temo posestniku je razneslo veliko množino opeke s strehe hiše in gospodarskih poslopij; del strehe z lesene lope pa je vihar dvignil ter jo odnesel proč. V vrtu je vihar pokončal nad 20 sadnih dreves.

Posestnik Valant Jože, ki si je komaj nekoliko popravil hlevsko poslopje, ki mu ga je neznan zločinec lani zažgal, je po viharju znova oškodovan; z novega hlevskega okrova mu je vihar odnesel domala vso opeko, do 3000 kosov, v sadovnjaku pa je 10 lepih dreves docela uničenih.

Močno prizadeta je še posestnica Zupančič Ivana, ki ima mnogo škode na strehi ter na vrtu. Stara, v premeru pol metra debela tepka je v sredini odlomljena kot droban svinčnik. Tudi gospodinja sama neposredno je doživela ob viharju hudo nezgodo. Ko je hotela pred strašnim viharjem zbežati v hišo, jo je silen piš vrgel ob tla poleg gnojnice v gnojnico, kjer jo je nato ranil še kos opeke, ki je bil priletel s strehe.

Težka nesreča se je dalje pripetila 70 letnemu Dežmanovemu očetu, ki so ob času hude ure pleli na njivi zunaj vasi. Pri sebi so imeli še troje malih otrok, svoje vnukce. Ko je nastopil vihar, so oče z otroci zbežali pod bližnjo leseno lopo, katero pa je koj nato vihar vrgel ob tla. Močan tram je padel tudi na očeta, da so se vsi položili komaj še privlekli domov, dočim se po čudnem naključju otrokom ni nič zgodilo. Pač je silen veter dvignil enega izmed otrok ter ga dobesedno nesel po zraku nekoliko metrov, potem pa ga zopet spustil k tlu: toda poskodoval se otrok ni nič.

Večina ljudi v Ribnem se danes peča s popravili na strehah. Zalostno hodijo po sadovnjakih. Nekateri skušajo dvigniti in naravnati samo na pol podrti ali izruvana drevesa. En sam glas gre po tiri in daleč okrog, da namreč kaj podobnega kakor včeraj še niso doživeli, pa si tudi nikdar več in nikomur drugemu ne žele.

Najbolj viden znak, kako je orkan divjal nad Gorenjsko, pa se kaže v gozdovih Jelovce. Ogromne ploskve gozda so pokončane popolnoma. Plaz podrtih smrek in debelih bukev se vleče od Save pri Ribnem pa daleč v Jelovco. Strašno je šumelo, bobnelo in rotalo, ko je na en mah zahreščalo k tlu na stopate debelih smrek in bukev, druga ob drugi, niti ena ni bila izvzeta. 40 posestnikom je pokončanega v Jelovci čez 100.000 kub. metrov lepo raščene lesa; tako so danes prečenili oči, vidci, ki trumoma hite gledat pozorišče razdejanja, kakor ga v teh krajih še ni bilo. Škoda gre v milijone.

Med viharjem je v vsej okolici padala tudi toča, sem in tje debela ko kurja jajca, vendar pa je bila toča redka in ni napravila večje škode. V Lesah so debelo točo stihali, imela je 8 dekagramov, v Radovljici pa z vso resnostjo govore o 22 dekagramov težkem ledenem kosu, ki je padel z milibama med točo.

Iz društvenega življenja

Podružnica bolniško-podpornega društva pri vatnih nameščencev »Merkur« opozarja vse člane da je pisarna podružnice odprta vsak dan od 11 do 13 in od 17 do 19, v sobotah samo od 11—14. Ob istih urah se sprejemajo tudi novi člani. Pisarna se nahaja na Dunajski cesti št. 28/I (hiša Gospodarske zveze). Od 20. t. m. bo imela telefon št. 30-39.

Prizori groze in strahu
Morje polagoma vrača mrliča -- Cele družine izginile

Ko so enega izmed rešenih vprašanih, če želi, naj obvestijo svoje o njegovi srečni rešitvi, je odgovoril: »Zakaj pa to? Saj se ne izplača. Moja žena, moja hčerka, moja mati počivajo vsi na dnu morja. Zakaj obveščati, ko nas pa v resnici ni več.«

Pariz, 16. jun. AA. Pri katastrofi izletniškega paralka "St. Philibert" je umrlo približno 500 oseb. Razlika med prvimi in poznejšimi poročili je nastala, ker približno 150 otrok niso zabeležili v knjigah paroplovne družbe.

Ob 1 popoldne smo prišli

„Spati smo se odvadili“

Karambol na povratku, ki je zahteval človeške žrtve

Bern, 16. jun. Ir. Delegacija jugoslovanskih rezervnih oficirjev in bojevnikov se je v ponedeljek zvečer vračala preko Švice proti domu. Šele od Francije je bilo nad vse prisrčno. Ko je poseben vlak dospel neposredno pred Bern, se je pripetila nesreča, ki bi utegnila imeti večje število žrtev. Jugoslovanski vlak je vozil s hitrostjo 100 kilometrov na uro. V četrti voz se je na nekem prelazu zaletel švicarski tovorni avtomobil, v katerem je bila večja družba izletnikov. Izsrečnemu naključju se je zahvaliti, da se vlak niti iztiril ob groznem sunku. Pač pa je vlak avtomobil bil popolnoma zdrobil in zahteval tudi človeških žrtev. Točno število žrtev do sedaj ni mogoče ugotoviti. Po pripovedovanju švicarskih železničarjev sta bila dva na mestu mrtva, govore pa, da je karambol zahteval 6 človeških žrtev. Grozna nesreča pa bi nastala, če bi se ob trčenju vagon iztiril. Na vagonu se pozna polno sledov avtomobil in je vagon tudi precej poškodovan. Jugoslovanska delegacija je izrazila svoje globoko sožalje švicarski vladi.

Izvirna poročila „Slovenčevega“ poročevalca

Ves državni aparat je naši delegaciji z največjo uslužnostjo na razpolago. Peš nam ni treba hoditi. Deset velikih avtobusov je dala vlada, da na njih lahko v kratkem času premerimo ogromne taljave pariških bulvarov. Saj človek tako nikamor ne pride.

Prva naša pot je bila k grobu neznanega vojaka, kjer smo položili več vencev in se spominili dušvritih junakov s trimiutnim molkom. Od tam smo se podali v mestno hišo, kamor nas je povabil župan. Prišli do parliškega župana ni lahka reč. On je suveren Pariza, ki tako po svojem prebivalstvu, kakor posebno po ogromnem aparatu, ki ga tako velemesto zahteva, poseka marsikatero evropsko državo. Nas je sprejel osebno nad vse ljubezno. V krasni arkadni dvorani nam je izrekel dobrodoščilo. Predsednik naše delegacije g. Radosavljevič se mu je za sprejem zahvalil in povdaril, da je naša pot v Pariz predvsem dejanje hvalečnosti oni Franciji, brez katere bi današnje Jugoslavije ne bilo. G. župan nas je nato vladno povabil na žašo šampanjca. Prehodili smo dolgo vrsto krasnih dvoran, katerih vsaka je umetnina zase. Bogate preproge, v katere se noga pogreza, krasne originalne slike in umetniške tapete, razkošni lestenci, ki so žareli v tisočih lučih, žukata ture in gobelini, zlasti okrasli, vse to nas je začaralo s svojo nepojmljivo lepoto. Ni lahko navadnemu smrtniku priti v te prostore, ki so nam bili odprti in katerih lepote so posebni mestni vodniki opredelili. V glavni dvorani je bil pripravljen priprizek. Glavno vlogo igra seveda šampanjec in druga redka in izvrstna francoska vina. Človek bi misljal, da bo ob tako ugodni priliki ta ali oni postal preveč ravnodušen. Pa ne! Pri vsaki plohal šampanjca ni doslej niti enega, ki bi s'zagr imel pod kapo, oziroma pod žajkačo. Pisec teh vrst ima klubok — edini od cele ekspedicije — zatanzani gornja ugotovitev sploh ne pride v poštev.

Potem, ko smo si ogledali krasno prestolnico francoskih kraljev in kraj, kjer je bil podpisana svetovni mir, Versailles, smo se podali na Quai d'Orsay v zunanje ministrstvo. Za dopolnite naših g. znanjji minister poslal vabila, naj se zglazimo pri njem. V lepi hiši stanuje g. Briand! Maršalkemu razgovoru, ki je odločilno vplival na razvoj svetovne politike, so bile priča dvorane, p. koterih smo šli v vel. sprejemno dvorano.

Točno od petih, kakor je bilo napisano v vi-
bilnih, se je pojavil med nami. Preprost in nezna-
ten. Utrujen je videti. Saj ni čudno! Zadnje me-
sece je moral prestatl marsikaj grenkega. Pozir-
ja lega, pomežikne onemu, pregleduje medalje eri-
skih junakov in ob enem mirno govori svojo do-
brodloščo, ter nas povabi na malico, ki je bil
pripravljena v sosednji dvorani. Komaj pride za-
stopnik naše delegacije do pozirlava. Na pozdr-
je Briand odgovoril očitno presenečen nad izra-
vanostjo in prijateljstva. Povdaril je predvsem id-
jo miru, za katero moramo žrtvovati vse. Vidi a-
na prvi pogled, da je govornik, kakršnih je mal-
Gest ne dela, mimike ne pozna; le obli mu včas-
zaiskrijo v živem ognju. Vsaka njegova besed-
dasi mirno izgovorjena, je kakor udarec kladiv-
na nakovalno. Vsaka nekaj pomeni, vsaka nek-
zaleže. Besede g. Brianda so pustile pri vseh n-
pozaben vtis.

Tudi sprejem pri predsedniku republike Doumergueu, ki se ravno te dni poslavlja od vsakega mesta, je bil nad vse domač in izraz velike simpatije franc. naroda do nas. Prav po bratovski se je visoki gospod razgovarjal z mnogimi in dal celo večkrat fotografirati v družbi starih b. jevnikov in četašev.

Pri vseh sprejemih je neumorno igrala ogro-
na vojaška godba, ki je poleg narodnih himen o-
igrala tudi več drugih komadov. Keč lšok.

Dunajska vremenska napoved. Dosedan
vreme se ne bo mnogo spremenilo. Majhna ve-
jetnost neviht.

Blizamo se Arrasu. Na bojnem polju amo. Sledovi strasnih bojev, ki so tu divjali, so videti iz drevčega vlaka. Polno je še strelskih jarkov z značilni ovirami in razpadajočim vojnim blagom. Ruševine hiš so vedno bolj pogoste. Sicer so hiše vse nove. Zidati so jih morali Nemci na račun vojne odškodnine. Saj morajo Nemci še sedaj in še dolga leta naprej plačevati okrog 30 milijard dinarjev na leto za reparacije. Pa tudi Francija sama je žrtvovala mnogo milijard, da je vpostavlila gospodarsko življenje. Povsod je videti nove tovarne, ki so rasle na ruševinah starih.

Lille, severna prestolnica

Mesto Lille (nad 400.000 prebivalcev z industrijskimi predmestji) nas je slovesno sprejelo. Tisočglave množice so naši delegaciji prirejale navdušene ovacije. V sprevedu smo najprej krenili k spomeniku v vojni padlih meščanov. Nad vse originalen je ta spomenik, ki bo še poznim rodovom pričal o strašnih dneh, ki jih je mesto preživelo. Od sovraških strellov porušeno cerkev so pustili in konservirali tako, kakršna je bila koncem vojne. Brez zvonika je, vasa okrušena in preklanjana. Na eteno cerkve so vzdicali tri velikanske reliefe, posvečene beguncem, ki so morali med vojno zapustiti mesto, vojakom, ki so se borili za svobodo in junakom, ki so dali življenje za domovino. Velika ploskev trga pred spomenikom je pokrita s ploščami in napisi, ki so jih mesta in organizacije širne Francije poklonile v spomin trpečemu prebivalstvu mesta Lilla. Pred spomenik je tudi naša delegacija položila marmorno ploščo z napisom in vence. Spomin padlih smo počastili s trinitutnim molkom. Godbe pa so odigrale naš rodni himni.

Gosp. župan mesta Lilla nas je povabil v svojo prestolico, krasno, moderno mestno hišo, ki je zrasla na razvalinah stare. Po pozdravih in izjavah medsebojnega prijateljstva so nam ponudili malo prigrizka in čašo šampanjca.

Krenili smo še k spomeniku meščanom, ki jih je nemško vojno sodišče obsodilo na smrt in ustrelilo. Krasen in grozen je spomenik tem petim rim žrtvam. Umetnik jih je izklesal v naravni velikosti, take, kot so bili na dan smrti. Ob zidu stoje in pričakujejo smrtnega strela. Samo mlajše 16 leten fant že leži s krvjo oblit na tleh. On je bil namreč prej umorjen. Tudi pred ta spomenik, ki je na vse naredil najsilnejši vtis, smo položili vence.

Mesto je naši delegaciji priredilo v veleposlaništvu sejemski dvorani svečan banket, katerega se je udeležilo 600 oseb. Ti francoski banketi so nekako posebnega. Poleg sijajne hrane in pijače nam posredujejo tudi s celo verigo glavnostnih govorov, ki trajajo dve uri ali pa še več. To je glavna točka banketa. Predsednik mora najprej pozdraviti vse pomembnejše osebe, naštetj vse njihove naslove in zasluge in pridejati še kak poklon. Vsi tako pozdravljeni se potem oddolže z bolj ali manj dolgimi govori na čast gostom. Za nas ta reč ni, mi Slovenci pri jedi radi molčimo. Šele pri pijači se nam jeziki razvežejo. Zato boste n. pr. po ljubljanskim gostilnah slišali največ in najbolj ganljivih naplavinic — šele po polnoči, takrat ko Francozi trezno trdno sp.

Banketa se je udeležilo tudi zastopstvo slovenskih izseljencev, ki jih je po industrijski okoliščini Lilla okrog 5000. Navzoča sta bila med drugimi gosp. msgr. Zupanič, izseljenški duhovnik v g. gosp. Tuhtar predsednik zveze naših društev v Franciji. Ze nad 40 let je ta vrli mož v tujini (prej je bil na Westfalskem), pa ni pozabil ne na zika svoje matere, ne vere svojih očetov, Žal, o med mlajšimi ni mnogo takih!

Vprašal sem g. msgr. Zupaniča, kako g. našim ljudem in kaj naj zapiše o njih za nas smo doma. Zalostno se nasmehne in reče: »To bila dolga povest!« Ne gidi se jim dobro. Dela začelo primanjkovati. Kriza je tudi tu! Mogoče je prišel dan, ko bodo vsi na cesti. Kdor ima delo živi pametno, zaenkrat že še izhaja. Kdor le mo naj ostane doma. Posebno je dobri gospod, ki že leta žrtvuje za naše ljudi poudaril, kako žalostno je to, da se toliko naših ljudi tu pogojeva.

Poslovini smo se od Pariza. Zadnji in mo-
gočen vtis je pustila v slehernem izmed nam me-
narodna kolonialna razstava, ki smo jo prejšnji
dan povžno ogledali. Vsa moč Francije se nazo-
ro vidi na tej ogromni razstavi. Posebno čarobna
je zvečer, ko vse razstavišče žari v nešteti lu-
čih! Vsak dan obišče razstavo preko tri sto tisoč
ljudi. Pa o razstavi je pisala že druga, bolj spretna
roka.

Zgodaj zjutraj smo sedli v naš poseben vlak, ki nas je z bliskovito naglico odpeljal proti jugu. Dolgo se vozimo skozi pariska predmestja, ki so vse nekaj drugega, kakor sijajno središče tega vele mesta. Tu živi par sto tisoč ljudi, prepuste nih samim sebi: brez vere, brez velike pokor ščine napram oblastem. Te junaki katoliških orga nizacij so tisti, ki se ne boje in ne sramujejo po mesati se med te nesrečneže in jih skušajo dvig niti na stopnjo, vredno človekovega dostojanstva. Pravijo, da je zadnje čase žetev teh junakov prav obilna.

V Neversu, mestu, ki je znano že iz rimske dobe, smo se ustavili za eno uro. Na trgu pred kolodvorom smo obkoljeni od tisočev rado vednih meščanov in pozdravljeni od predstavnikov oblasti oplaknili suha grla s par čašami šampanjca. O ti presneti šampanjci, koliko te je v Franciji, pri nas te pa še za eno petotico, si

Vozili smo se po pokrajini, ki je vse pre-
kakor zanimiva. Obdelanega sveta je zelo malo.
Vednoma se vrste pašniki in gozdovi, v kateri-
je več grmovja, kakor visokih dreves. Dežela delu-
vtis zanamernosti. In to je ravno velika ran-
Francije. Steber države, kmetско ljudstvo in nie

Ze včeraj smo poročali, da slavi belgrajski »Trgovačka omladina« svojo 50 letnico. Ob tej priliki je izdala svojo obširno spomenico, iz katere posnemanje par važnih podatkov.

Uvodna priinaša spomenica zanimiv člano o gospodarski zgodovini Srbije, katerega je napisal profesor trgovske akademije Milorad Cerić. Če avtor je nadalje napisal še razpravo o nacionalni in gospodarski vlogi srbskih trgovcev. Srbska trgovina je igrala v vsem srbskem javnem življenju najvažnejšo vlogo. Niso še daleč časi, ko je bila trgovina v Srbiji velik del v grških in cenearskih rokah. Toda vztrajno delo srbskih trgovcev je prineslo osamosvojitve. Srbska trgovina tako v krbljini osamosvojitve v drugih krajih, kjer bivajo Srbi, je razvila že v 19. stoletju do izredne višine. Vojvodini, Bosni, Dalmaciji in Zagrebu so n stale ugledne trgovske rodbine z velikimi premoženji. Toda srbski trgovci n iskal samo dobiček. Vedel je, kaj dolguje narodu in menda ni trgovin na svetu, ki bi toliko žrtvovala za nacionalno, kulturno in človekaško delo, kakor ravno srbska.

Kakor določajo pravila »Trgovacke mladine« postane lahko veliki dobrotvor društva vsak, položil ali zapusti vrednost najmanj 100.000 D. Konec leta 1930. je bilo takih velikih dobrotvor 27 na število.

Dolga je lista že v 19. stoletju onih trgov-
ki so zapustili stotisoče predvojnih kron in dina-
rov za najrazličnejše namene: tako za šole, zna-
stvene in literarne institucije, čitalnice, umob-
niskne, dobrotelne zavode itd. Danes znašajo v
te zapuščine desetine milijonov.

Leta 1880. je bila ustanovljena »Trgovača mladine«. Njeno delo je bilo predvsem prosvetnega značaja. Društvo je ustanovilo čitalnico, knjižnico, prirelo javna predavanja in diskusije, največ pa je dalo za šolstvo. V zadnjih časih se je bolj začelo udeleževati na socialnem polju, uveljavljalo zdravstveno službo za obolele člane, ustanovilo svoje bolnišnico in bolniško blaginjo društva. Pomagalo je svojim članom v sili in sodelovalo v pospeševanju gospodarstva. Po zgledu belgrajskih »Trgovaških mladincev« kot matice se je ustanovilo v ostali Srbiji cela vrsta mladine, ki so se združili v Zvezo trgovskih in trgovaško-obrtnih združenj mladine so še v sledečih krajih: Aleksinac, Arad, Bajina Bašta, Bitolj, Valjevo, Vel. Bečej, Vel. Gradiste, Vel. Kikinda, Vršac, Zaječar, Zemun, Kragujevac, Kraljevo, Kruševac, Mitrovica, Niš, Novi Bečej, Novi Sad, Obrenovac, Pančevo, Piroć, Požarevac, Sarajevo, Svilajnac, Senta, Skoplje, Soko Banja, Sombor, Srbohran, Tetovo, Užice, Čačak in Sabac. Skoraj vsa ta društva imajo svoje trgovske in nadaljevalne šole, katere večino vzdržujejo sama.

Omladina ima dovolj fondov za izvrševanje svojih nalog. Na koncu l. 1930, so imeli fondi četr milijone dinarjev imovine, nepremičnin pa jih je bilo za približno devet milijonov dinarjev, ki s seboj etno prinašale okoli 650.000 Din.

Sola belgajske Omladine ima 2000 učence in tri in poljiš oddelke. Na njej poučuje 49 profesorov in znanajo vzdrževalni stroški letno 556.000 dinarjev. Omladina izdaja tudi svoj dnevnik, ki je v javnem življenju Srbije izredno vedno veliko vlogo tako pred vojno kakor tudi po vojni. Ustanovljena je bil 1. 1891., tako da leto praznuje 40 letnic. Društvo ozko sodeluje z društvom »Privrednica«, ki je bilo osnovano 1. 1897. Cilj društva je, da kmetijsko mladino uvede v obrt in trgovino.

Na voščitih smo omenili, kako so srbski trgovci dali milijonske vošete za splošno in javno imenovanje. Stavili smo jih upravičeno za zgled tudi drugim trgovcem in to popolnoma po pravici. Slovnamo mi take bogate trgovine, kakor jo ima Srbija, saj je naša trgovina jako mlada, tako da namore reči, da datira večina šele iz 20. stoletja. Kajti je redki so bili bogati slovenski trgovci v 19. stoletju in še ti so deloma postali Nemci, tujci in razmere drugačne in želeti je, da tudi slovenska trgovina pristopi v krog mecenov. Zato, končujemo z besedami, ki jih je napisal ob priložnosti 50 letnice Gremija trgovcev v Ljubljani glavni tajnik Zbornice za TOI dr. Fran Windischer: »Vojne vošete vodil do, da je delo zaradi vloženja in pridobitve zaradi dela, v skrbi za pridobitek pa tudi zmožnost izgubljeni dolžnega ozira na obvestilo in bližnjega. Kdor se zgubi v gnojnem pridobivanju, mu sreci in duša prazna in je brez prida in celoto.«

Berlin, 16. jun. tg. Na današnji seji odbor najstarejših poslancev je bila kriza rešena. Z glavi socialistnih demokratov je bil odklonjen predlog za sklicanje nemškega državnega zbora, s čimer je ustreglo glavni želji državnega kanclerja. Dat so izjavili socialistni demokrati, da je z izjavo dr. Brüninga postal odevč njihov predlog, da bi se sklical glavni odbor državnega zbora v svrhu posvetovanja o zaslišanju naredbi. S tem se je Brüningova vlada uveljavila.

☆

Belgrad, 16. jun. AA. Na podlagi čl. 23 zakona o ureditvi državne razredne loterije je započeto i povelodano prodajanje srećk tujih loterij vobće.